

MEGJELENIK
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre... 6 frt. —
Fél évre... 3 „
Negyed évre... 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő: DENGI JÁNOS.

Kiadó és főmunkatárs: Gr. CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐSÉG:
Szent-Anna-utca 2536.

KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utczán 2256 sz.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. JANUÁR 25.

4. SZÁM.

A jó öreg Baloghy Antal ur aranylakodalmára.

él század mult el, hogy először mondtad az esküt:
Hű leszek; és félszáz év igazolta szavad.
Hogyha az, ami becses, méltó mondatni a ranynak,
Méltán illeti meg nászodat e nevezet.

Csalomjai.

A lapuváriak.

— Beszély. —

Irta Csengey Gusztáv.

II.

(Folytatás.)

A gróf nyájas, leereszkedő volt iránta, neje kissé büszke; de mikor úgy szerényen, kipirult arczczal, elfogódva kezét csókolta neki, kegyesen biccentett fejével. A házi kisasszony szép volt mint egy tündér, de csak is úgy lebbent el mindig szemei előtt, mint egy tündér, még szavát is csak a mellékszobából hallotta. A reggelit szobájába vitték. Az ebéd fölött a gróf tartotta szóval őket, érdekes uti kalandjaival mulattatva a társaságot. Ilyenkor Elemér szemei a grófon függöttek, nagyon természetes tehát, ha a kisasszonyt nem láthatta. Különbem sem mert volna ránézni, olyan szemérmes volt, t. i. Elemér. A fiuk azonban vidáman csevegtek vele, jó gyerekek voltak, nem voltak el-kényeztetve.

Vacsora nem volt a háznál. Elemérnek meg volt mondva, hogy rendeljen magának, ami tetszik neki. Az esti 10 órai theázás alul fölmentetni kérte magát; mert szeretett korán lefeküdni, hogy korán kelhessen, s így akarta a fiukat is szoktatni, amibe a szülők minden ellenkezés nélkül beleegyeztek.

Szobája csinos, barátságos volt, két utczára nyíló ablakkal. Ebéd előtt a zongoraleczkék idején kinyitotta az ablakot s merengve nézett ki, ilyenkor pihent, ábrándainak adta át magát, a rideg való e néhány nap alatt még nem zavarta meg csendes kedélye hangulatát. Sokat túrt, szenvedett már, de most, úgy látszott, jobb napok viradnak reá.

Ilyenek voltak első napjai.

Még most csak a zongoramester távozása bántotta. Azt sem tudta, hogyan kezdje meg vagy inkább folytassa a zongoratanítást és éppen e tárgy fölött kívánt vele beszédbe eredni. Valamelyik nap éppen erről gondolkozott nyitott ablakán kihajolva, midőn szemközt vele egy hosszú kerítés kis ajtaja megnyílt s két kis fiu sompolygott elő türelmetlenül széttekintgetve, majd a grófi lakásra függesztve szemeket. Ugy látszott, onnan várnak valakit.

Oly kedves két gyermek volt! Elemér csak most lett figyelmes a kerítésre s a kis barna házra, melyhez a kerítés tartozott, Az egész térséget áttekinthette; s hogy eddig az szemébe nem ötlött, azt abból magyarázhatjuk meg, hogy a kerítés mögött egy kis teményes kert terült el s Elemér ugyan szerette a zöldséget a levesben, a vörös hagymát a rostélyoson, de a természetben nem nagy sympathiát érzett az ilyesmi iránt.

De most a zöldség között valami fehér-piros tünemény jelent meg, szép angyal arczu szőke kis leány, aki most szintén a kis ajtóhoz sietett s kedves, dallamos hangon szólítá meg a kis fiukat:

— Feri — Józsi — ugyan hova szöktetek? hát nem tudtok oda benn várni szépen, türelmesen?!

Feri — Józsi! minő prózai nevek! és most beh szépen csengnek Elemér fülébe!

Önkéntelenül az jutott eszébe, hogy Elemér talán szebben hangzanék!

És szerényen elpirult bele.

— De Lilla néni! — felelé az egyik fiu, — mikor a papa oly soká jön!

Lilla! óh be szépen hangzik!

— Lilla! — suttogá Elemér önkénytelenül s már most még jobban elpirult bele.

Kissé visszahúzódott az ablaktól s csak úgy lopva nézte a kedves jelenetet.

De most a gyermekek nagy zajjal futottak a grófi palota felé, egy halvány ember jött ki onnan, Elemér megismerte a zongora mestert.

A fiuk két oldalt megragadták a zongora mester ke-

zeit s örvendezve kiálták: „sétálni papa — ugy-e most megüünk sétálni?!“

Az apa nyájasan nézett le rájuk s beszélt hozzájuk valamit, mire azok ugrálni kezdtek örömkömben.

A szép Lilla is kijött a kis ajtón, megcsókolta atyját, néhány szót váltottak egymással, aztán az apa a két gyermekkel elindult az utca mentén, alkalmasint valahova igérkezett a fiuknak.

A szőke lányka sokáig nézett utánuk, aztán bement, odaállt a kerítés mellé s kis kezeivel belekapaszkodva fölemelkedett, úgy nézte egy ideig a távózókat. A benső szeretet sugárzott arcáról. Elemér le nem tudta venni róla szemeit, míg csak el nem tűnt.

Ettől fogva Elemér sokkal figyelmesebb szemlélője volt a veteményes kertnek, mint eddig s többé nem találta azt olyan prózainak, mint ennek előtte. Hanem azért még sem látott benne egyebet, mint magba ment vöröshagyma szárazakat, varangyos levelű kelkáposztát és más efféléket. A kis leányt nem láthatta többé. Talán nem abban az időben szokott a kertbe jönni, mikor ő foglalatosságaitól szabadulva az ablakhoz állhatott leleselkedni? — Pedig egy hét óta mindennap ezt cselekedte és a közben gondolkozott azon, hogy mimódon szólítsa meg már valahára azt a halvány aczu embert. Hiszen ki volt az már gondolva igen szépen s képzeletben már ott csevegett a kis barna házban a szőke lánykával, mint bizalmas jóismerős, hanem hát a zongoramester olyan furfangos módon tudott belopózkodni, meg eltűnni, hogy Elemér sohsem kerülhetett eléje; a leczkék idején pedig nem akarta háborgatni. Végre a háziak maguk adtak rá neki alkalmat. Egy napon a grófné fölkererte, hogy miután a zongoramester ideje letelt s holnap tartja utolsó óráját, legyen szives a nevelő ur tőle átvenni tanítványait, a szükséges hangjegyeket s vegyen tudomást arról, hogy a fiuk mennyire és minő módszer alapján haladtak, neki lévén ezentúl feladata a megkezdett tanítást folytatni.

Elemér nagyon meg volt elégedve ezzel a megbízatással s gondolta, hogy majd ha megzendül odabenn a zongora, akkor fog bemenni.

Másnap midőn éppen tanítványainak latin füzeteit javitgatta s nagyon el volt mélyedve, egyszerre csak megzendült a zongora először szokatlanul viharosan, majd meg szokatlanul lágyan, ábrándosan. Elemér fölriadt a hangokra munkájából, meg sem nézte az órát, arra sem ügyelt, hogy ez a mostani játék egészen elűt attól az egyhangu darabos bukdácsoló zenétől, a mivel a kezdők teszik próbára mind a maguk, mind mások keresztényi türelmét.

Elemér egyenesen benyitott a zongora terembe, de mennyire megdöbbsent, midőn a zongora előtt ülő alakra tekintett!

Melanie grófnő játszott a zongorán. Az ajtó nyitására fölveté ábrándos világu fekete szemeit s kissé megütődve a váratlan látogató megjelenésén, kérdé:

— Mi tetszik?

— Én — kérem alássan — engedelmet kérek Melanie kisasszony mosolygott a szerncsétlen fiatal ember nagyon is észrevehető zavarán s nyájasan kérdé:

— Valakit keres?

— Nem tudtam — bocsánat — a zongoramester urat...

— Ah ön át akarja venni a leczkéket s most azt hitte, hogy a mester már itt van? Kérem, foglaljon helyet. Mindjárt itt kell lennie. Magam is meghallgatom. Egy kis vizsgálatot fog tartani kis testvéreimmel. — Anyám e perczben éppen nincs itthon. Kérem!

Elemér helyet foglalva elfogult hangon mondá:

— Én most zavartam méltóságodat...

— Oh nem tesz semmit — felelé könnyedén a grófnő; csak a várakozás unalmas hézagát akartam betölteni egy kis próbálgatással, Különb — tevé utána vidáman, — ne vegye szívére, mert sokszor fog ön zavarni ilyen formán, többnyire akkor játszom, mikor testvéreim leczkéje következik — ezt meg kell szoknia.

No már most mit feleljen erre? hát lehet erre valamit felelni?

Szerencséjére az ajtó nyílt s a kis gróf fiuk és a zongoramester majdnem egyszerre léptek be a terembe.

A volt és jövődöbeli zongoramester egymás szemébe néztek.

— Önök még nem voltak bemutatva egymásnak? — kérde Melanie.

— Nincs szerencsém — mondá a volt zongoramester, — de úgy hiszem a nevelő ur —

— Igen, én vagyok, Kaba Elemér a nevem, — felelé az ifju egyszerre visszanyerve természetes őszinte kedélyét. Már rég kívántam önnel szólni, uram.

— Kaba Elemér? — kiáltá amaz csodálkozva, — csak nem az Aranyosi nemzetségből?

— De igen, szegény, igénytelen nemzetség ez, honnan ismeri ön?

— Nem-e Kaba János az ön atyja, kis-fenyéri közbirtokos.

— Csak volt. Meghalt szegény, birtokát pedig még halála előtt eladta. De istenem, honnan ismeri ön?

— Kedves öcsém, hisz mi rokonok vagyunk. Az én feleségem is Kaba leány, Kaba Jánossal másodágon unokatestvérek. Én Waidmann Benedek vagyok!

A két rokon megölelte egymást.

— Ah ez érdekes! — kiáltá Melanie, — képzelem, hogy fog örülni Lilla.

— Meghiszem! — kiáltá Benedek ur vigan, halvány arca egészen kigyuladt a váratlan örömtől.

Sokat nem lehetett beszélni, mert a kötelesség a leczkéhez parancsolá őket; de Benedek ur kikérte magának Elemért másnapra ebédre a grófi családtól s azok oly szivesek voltak, hogy az ebéd után való időt is nekik ajándékozták, hadd beszélgessék ki magukat kedvük szerint.

Ki volt boldogabb, mint Elemér. Lilla neki kedves bizalmas rokona! Olyan rokonság volt biz ez, hogy a miatt bátran szerelmes is lehetett bele, de hisz éppen ez volt a bűbajos, az elragadó benne; mint rokonnak, joga volt bizalmasnak lenni s mint távoli rokonnal egyuttal szerelmes is lehetett; a rokonság itt csak javára vált a szerelemnek. Van-e ennél kedvesebb helyzet a világon?

Mikor Elemér Waidmannékhoz ebédre indult, Melanie valahogy eléje került s mosolyogva szólta meg:

— Aztán mondja meg Lillának, hogy nagyon haragszom rá, már régen nem volt nálam. Ön csodálkozik? Tudnia kell önnek, hogy Lilla nekem gyermekkori játszótársam, barátnőm. Együtt nőttünk fel; ő azért volt mellettem, hogy a magyar nyelvet el ne felejtsem. Atyja akkor még színházi karmester volt, de hosszas betegeskedése kényszeríté őt a fárasztó állásról lemondani, azóta zongoratanitással tartja fenn családját. De nem tartóztatom fel. Hát csak szídj meg jól nevemben Lillát, ezt el ne felejtse ön! Ezzel elshant. Elemér pedig úgy elfeledte a megbízást, mint magát a szép megbízót. (Folyt. köv.)

Mysterium és moralitás.

Bayer Ferencztől.

(Folytatás.)

Tudván azt s szem előtt tartva, hogy a pogány magyarok már Európába költözésükkor kifejlett, önálló egélylyel bírtak, — el kell készülvén lenniük még arra is, hogy valaki az eddig mondottakat fölöslegesnek tarthatja úgy vélekedvén, miszerint a magyar dráma eredetét nemcsak nem kell, de nem is szabad a keresztény egyház szertartásaiban keresni, minthogy egélye oly műveltségi fokon tünteti elénk a különben szilaj, harczias nemzetet, amelyen dráma fejlődhetik s a gyarapodására szükséges kellékekben hiányt nem szenved. Igaz, a magyarok ősi vallása erről határozott bizonyosságot teszen; de az is csak elvitázhatlan igazság, hogy a mai magyar dráma nem lehet a kereszténység felvétele előtti drámai zsengek fejleménye?! — Hiszen valamennyi keresztény nép mutat ősi vallásában kisebb-nagyobb mértékben drámai elemeket, úgy mint a magyar; de azért, bármelyiknek mai drámája még sem keltezhető ezen korból; ezen ősi vallási drámaelemek meg a mai dráma jellemökben a korszemléhez képest eltérők, elannyira, hogy általában nem is található kapocs, mely összefüggésben tartaná a kettőt. — Különben tárgyunk további szemléletében lesz alkalmunk arról is megemlékezni, mennyiben s hol árulja el a dráma egyes faja még mainap is e kereszténység előtti zsengek halovány, alig felismerhető nyomait. — Hogy a magyarok ősi vallásában is akadunk drámai elemekre, az kétségtelen; de hogy ezen drámai zsengek nem képezik kizárólagosan alapját a mai magyar drámának, az is elvitázhatlan tény.

Mindössze kevés, amit nemzetünk ősi vallásáról

tudunk, de jelen czélunkra elégséges. — Tudjuk, hogy egy istent, a magyarok istenét imádták; neki áldozatokot mutattak be s ilyen áldomások alkalmával dalokat énekeltek. Halottjaik emlékezetét gyásztorral s énekkel ülték meg. Táltosaik az áldomások alkalmával a leölt állatok beleiből jövendő eseményeket joslának. — Az ezekben röviden mondottakból is kitünik, hogy a magyarok ősi vallásában s a vele járó szertartásokban drámai elemek fejlődésére elég tényező s alkalom volt még. Ha még ezek mellé állítjuk krónikásaink feljegyzéseit, melyek szerint Árpád a honfoglalás nagy munkája befejezésével hosszantartó örömmünnepet tartott a törzses nemzetségfőkkel, melyen harezijátékokat is tartottak — nyilván való, hogy a magyar nemzet életében, vallása és szokásaiban megvolt azon alap, melyből a dráma kifejlődhetett. — S ha — fájdalom! — költészetünk egyéb remekeivel együtt tulajdonképi szini előadások emlékeit is mély homályt árasztó sűrű fátyol leplezi, mely alatt, miveltségük egyéb bizonyítékaiból következtetve, az elveszett kincs csupán sejtenünk lehet, — ott van az e nemzettel ugyanazon társadalmi fokon álló törzs, a hún nép, melynek miveltségéből kortársak feljegyzései, ntán, bátran következtethetjük, hogy a magyar nemzet sem szükölködött miveltsége követelte s adta hasonló intézményekben. Priscus Rhetor feljegyzései szerint Atilla egyik vendégsége alkalmával, melyben a görög küldöttséggel ő is résztvett, a dalnokok távozásával „egy féleszü szkütha lépett be, ki csodálatos és képtelen sületlenségeket habarva, . . . alakja, öltözte, hangja és zürt-zavart beszédével . . . mindnyájukat . . . felvidította.“ — Ezen szavai nyilván hirdetik, hogy a dráma kezdetleges alakja már a hunoknál is megvolt; mely tényből bátran következtethetjük, hogy a magyaroknál sem hiányzott, mivel ha miveltségben rokonaikat nem is szárnyalják vala tul, de annak bizonyára ugyanazon fokon állanak velök.

Az ősi vallás és műveltség minden növényeivel együtt a keresztény egyház alapkövében lelte nyughelyét, ahova a teljesen megváltozott életmód, erkölcsi nézet, egy szóval az újabb kor szelleme azt öröknyugalomra letette. Hogy ezen általános s az ősiséget alapjában is megváltoztató átalakulásnak egyedül a drámai elemek állottak volna ellent, alig hihető; — sőt inkább azt kell hinnünk, hogy amint az más, kereszténynyé lett nemzettel is megesett, a magyar is befejezte a kereszténység felvételével önálló nemzetisége korát s az új vallással ősi egélye s minden növénye feledésbe ment. Elfeledte a magyar is — mint a többi nemzet — ősi nemzeti ünnepeit s a velök járó szertartásokat s játékokat; hiszen még a nemzet életében gyökeredző szokásait is az új hit követelményeihez mérten idomitotta s módosította. Így tehát mindaz, ami az új vallás befogadása óta a műveltség tényezője, kizárólag a keresztény egyház — s intézményein alapszik; — minél fogva a mai magyar drámát sem lehet előbbi időkbeli fennmaradt ősi szertartások emlékezetéből fakadó zsengek fejleményeül tekintennünk; hanem eredetét, mint a többi keresztény nép drámáit is, egyedül a minden hagyományt háttérbe

szorító s az erkölcsi élet minden mozanatait új, az ósítól teljesen különböző alapra fektető keresztény egyház szertartásaiban kell keresnünk, ahol azt feltalálunk egyedül lehet reményünk.

Nálunk ép úgy mint más nemzeteknél az egyház volt a színpad bölcsője; s már azzal is, hogy az egyházban és általa lettek a bibliai történetek drámai alakban a nép elé tárva — ha ezen drámák nem is bizonyítanak még magasabb költőiséget, — a dráma vallásos és erkölcsi életre gyakorló befolyását ezen eredetének köszöni. E helyütt, amidőn a dráma eredetét, az egyház érzéki szemléltetése kísérleteiben keressük, nem jövünk ellenmodnásba akár Athenagorus vagy Cyprian, akár pedig bármelyik egyházatyával, akik a drámai színjátékok ellen szót emelnek; mert az ókeresztény egyház igyekvése sohasem volt a classicus szellemveltség elnyomására irányozva. Azon színművek, melyek ellen az egyházatyák kikelnek, alig emlékeztetnek akár Aeschylus vallásos, akár Sophoclesnek az emberi szellem-nagyságot és szenvedést eszményileg fettejtető remeikeire. Az egyháztól sujtott színelőadások érzéki inger és gyönyörködtetés tekintetében fölülmúlták mindazt, amit az aranyborjú szolgálatába sülyedt művészet az alapjában odvas az önmagát-emésztés örvényének torkába rohanó társadalomnak nyújtott. — Tönkre kellett tehát mennie mindannak, amin a minden oldalról megronsolt római világ utolsó maradványai is még kedvtöltéssel csüggtek, — hogy az önmagába összeomlott római társadalom romjain építhesse új világát a kereszténység. — A keresztény egyház, mely Róma elpusztulása óta az emberi uralkodó észnek legtökéleteseb teremtménye, átlátta csakhamar, hogy a természet ép fejlődésében zabolátlan szenvedély- vagy elerőtlenedéstől megzavarva, rövid időre enged az ész parancsának, de hovatovább megjő az óra, hogy jogait annál erélyesebben követeli vissza. — Ennek tudatában állítá a böjtök mellé a carneval, a nagyhét önsanyargatásai mellé a husvéti örömteljes ünnepet. Az isteni tisztelet pompájában, az örömműnepek kicsapongásaiban nyújtá az egyház az unokáknak ama drámai élvezeteket, melyeket az elődöktől megtagadott volt. Valamint az ókorban a görög tragoedia, úgy egy ezred évmúltán a keresztény dráma is azon gyöngéd kísérletekben veszi kezdetét, melyek az isteni tiszteletnek több érzéki szemléltetést kölcsönzének. (Folyt. köv.)

SZIGLIGETI EDE.

— A fővárosból. —

(—ly—n—) Gyász hete volt a fővárosnak.

A múlt vasárnap terjedt el villámhirtelen a szomorú hír. Két találkozó ismerős megdöbbsent arczzal azzal üdvözlé egymást:

— Tudod-e mi történt?

— Meghalt Szigligeti!

És annyira terjedt a hír, hogy már az nap délelőtt

mindenki tudta, habár a lapok csak másnap hozták meg jelentéseiket. Kimondhatlan részvétet ébresztett a le-sujtó esemény mindenfelé, melyet még keserűbbé tett az előbbi napok hírlapi polemiájának emléke. Mindenki fogja tudni ennek történetét; ne is bolygassuk tehát e dolgot.

Szigligeti, ki mint Atlasz a világot, majdnem egy félszázadig viselte vállán a magyar színirodalom ügyét, ki a nemzeti jellegünktől oly annyira elütő bohózat háttérbe szorításával a magyar népszínművet megteremtette, ki a nemzeti színháznak fennállása óta oly nélkülözhetlen oszlopa és vezérszellem s következésképen a magyar színügynek határozottan legbuzgóbb fejlesztője volt, ki az írói dícsőség legszebb bábriait évtizedeken át élvezte, kilehelte nemes lelkét.

Elhunytá által veszteség érte első nemzeti színezetünket, a magyar színirodalmat, mely egyéb nagy-szerű feladatain kívül kiválóan a hazai nyelv és nemzeti szellem ápolására van hivatva, az egész nemzetet, mely íróiban él és azoknak művei által nyer életet.

A muzsák e ritka kedvence, ki évtizedeken át oly igazán benső viszonyban élt a költészet és színi-művészet isteneivel, pótolhatlan irt hagy maga után; mert hol van e széles hazában férfi, hi hozzá hasonlóan oly odaadással és szívós kitarással küzdte volna fel magát ama magas színvonalra, a honnan hazai színi-ügyünk minden fázisa belátható?

A nemzet, mely ma már a végzett munka és a maradandó becsesl bíró sikerek után ítéli meg napszámosait, mely a kegyelet és hála érzelmeiben oly gazdag, mélyen meg van illetődve a gyászeset leverő hatása által. Tudja és érzi a veszteség nagyságát s könnyet hullat halottja fölött, a fájdalom és az elismerés könnyét.

* * *

Szigligeti szelid öreg ur volt, a középtermetűeknél parányival kisebb. Areza rokonszenves, úgy szólván szép; s bizonyos gyöngéd pir ömlött el rajta. Modorában az igénytelenységig egyszerű, ugyszólván alázatos. Sokszor feljött a nemzeti színház első emeletére: az írói körbe, melynek elnöke volt s ott csendesesen megvonulva ült egy zugba s lassan, bizonyos félénkséggel folytatott társalgást a hozzá közeledőkkel, ne-hogy ezáltal másokat zavarjon.

Hideg embernek látszott sok tekintetben, kít a napi események: a társas körök csemegéi, a pletykák nem igen érdekelték. Ritkán melegedett át annyira, hogy ő kezdett volna valamely tárgyról beszélni; s ha beszélt, leginkább szűkebb körben tette. Beszélgetése többnyire adomákkal volt fűszerezve, melyeket azonban oly igénytelenül adott elő, mint ritkán valaki; mert arra még Deák Ferencz is hiu volt, hogy mikor ő adomázik, mindenki oda hallgasson, csak Szigligeti nem.

Vitatkozni nem volt szokása. Egyszer azonban annyi sok népies hasonlatot hozott föl állításai bizonyítására, hogy ellenfele jónak látta figyelmeztetni: „De barátom, jegyezd meg magadnak: hogy minden hason-

lat sántit. — Mire az öreg egy új hasonlattal igyekezett bebizonyítani, hogy ez a közmondás nem áll.

Színműirői sikerére sem volt hiú. Egy ízben ezeket mondotta nyilvánosan: „Sok darabot megírtam; de azért olyan két kifejezés van a Tóth Ede darabjaiban, hogy műveim felét adnám oda e két gondolatért.“

És e két irigyelt kifejezés a „Kintornás család“-jában van, mikor azt mondják a pityergő Samuról: „Ne bántsátok; megeredt nála a jószág forrása; sir.“ A másik pedig a Mari sóhajtása: „Isten, hol vagy jószágoddal, hogy sehol sem találhatlak meg.“

A vele érintkezőkkel szemben udvarias volt s előzékenyen nyújtott mindenkinek felvilágosítást a hozzá intézett kérdésekre. Különösen mint dramaturg adta türelmének sok jelét. Az el nem fogadott darabok lángelméinek, kik e miatt ellene is gyűlölködtek s levelekkel zaklatták, békétüréssel válaszolt mindannyiszor s egy igazi orvos szenvedélyével gyógyíttatta őket. S „Az én betegekimnek“ hívta őket.

* * *

Szegény Szigligetit a sors is fatálisan sujtotta. A múlt vasárnapi éleztapok a lefolyt színházi affaire természetes behatása alatt ép akkor bocsátják világgá gunyoros élezeiket, midőn mindenki gyászolni sietett.

Szigligeti 64 éves volt, szélhűdésbe halt el. Szavunk gyöngye (érdemeinek ecsetelésre; fájdalomunk, melylyel a nagy veszteség tudata eltölti szívünket, sokkal mélyebb és erősebb, hogysem annak méltó kifejezést adhatnánk.

A művészi és női világ fájdalmasan van sujtva halála által.

Mi is szenteltünk neki néhány sort.

A kamuti csárda.

kamuti csárda, híres csárda,
Ott lakik a puszták szép leánya.
Körülötte széles sötét árok —
S hej!
A babámhoz még is csak bejárok!

Régen azt beszéltek, másnak adják,
Mint a ürge ürjet, fogva tartják.
Örvös kutya az udvaron ugat,
S hej!
Pejparipám mégis csak beugrat.

Ólmos eső veri az orczámat,
Köd vakítja tajtos paripámat.
Csap az eső, de soká nem esaphat,
S hej!
Ma az orczám száz esőket is kaphat.

Sipos Soma.

Az én történetem.

— Beszélyke. —

Kenessey Gizellától.

(Vége.)

Ekkor anyám egy ügyvédhez adott irnoknak, míg valami gazdatiszti állomást kap számomra. Az én princzipálisomnak pedig volt egy ördögiesen szép leánya, kibe én a legelső pillanatra fölüg szerelmes lettem. Pedig a szép kisasszonynak nem igen volt szüksége olyan magamféle udvarlóra, ott hemzsegték mindig körül a mágnások, — de ő azért engem is megtűrt olykor maga körül, hisz én úgy remegtem a gyönyörtől, ha nagykendőjét utána vihettem mikor a kertbe ment, ha kottáit fordíthattam, ha fölolvashattam neki. Milyen jó játékszer voltam én annak a szép kaczer lánynak a kezében! Elhiszem, hogy nagy multság volt neki látni azt a parlagi ficzkót, ki kedveért eldobja szép magyar ruháját, — szűk frakkban fesseleg s iszonyu vatermörder-ben fuldokol, — ki fölüg pirul a gyönyörtől, selyemruhája lebegését hallván, — ki éjjel ablakai alatt sóhajtozik, hogy egy szélmalmost is elhajtana, — s bámulja a holdvilágot kidülledt szemekkel.

Egyszer, tudom, verset is irtam Helenához — vadpoéták műveiből a legezükornyáltabb kifejezéseket válogatám össze, — emlékszem, hogy — ajkát rubint czimbalomhoz hasonlítám. — És ő búbájós szemvillantással mosolygott mindezért reám, — képzelem hogy kaczagott magában!

Akkor persze eszembe sem jutott, hogy ezt csak multságból teszi a hiú leány.

A hetedik égben képzeltem magamat, — mint az ünnevelt szépség földi ura, — társaimmal csak félvállról beszélgettem, hogy méltattam volna hát néhány leereszkedő szónál többre a kis piruló komornát ott a küsszony előszobájában. Szólni is csak azért szóltam hozzája, mert falunkbeli volt s gyönyörű kék szemei voltak.

Egyszer, nagyon emlékszem reá, — álarczos bált adott főnököm: a kisasszony mosolygó kérelmére megígérttem, hogy majomnak öltözködve fogok megjelenni. — Beváltam szavamat, általános kaczajt idézve elő megjelenésem által. A kisasszony görögistennőnek volt öltözve, könnyen megismertem álarcza daczára nádszál hajlékony termetéről. — Ruhája virágfüzérékkel volt ékítve, — egy tarka pillangó, Gr. Száray, hozzá libeggett s virágot kért tőle és ő teljesíté a kérelmet. —

Boldogtalanul e felett rohantam egyik mellékterembe, félrevetém álarczomat s kétségbeesetten dultam össze hajamat, míg szüntelen sóhajtásaimmal a gyertyák lángját tartám rettegésben.

— Mi lelte önt kedves barátom? kaczagott egyszerre mellettem egy csengő hang.

— Ah drága Helén kisasszonykám, még kérdezheti? nyögdéeseltem én s nem méltán adom e át magamat a legborzasztóbb kinnak. — Ön előbb egy virágot adott Száray Grófnak.

Ő kaczerán hátraveté fejét és nevetett.

— Amiatt soha se sóhajtozzék! Itt van magának is adok egyet! S odanyujtott fényes fürteiből egy kék buzavirágot. — Mohón kaptam a szép finom kis kéz után.

— Imádott angyal! kurjanték térdre borulva előtte s bekapással fenyegetve a kezeckét, — hadd tartsam meg e bájos kezét az egész életen keresztül. — A kisasszony rám bámult s felkaczagott, majd a pamlagra veté magát s valóságos kaczagó göres közt tépdelé össze csipkekendőjét. — Kegyelemből hallgasson! — Vagy tán megörült ön?

Igazán furesa figura is lehettem abban a majom ruhában holdkórosan bámulva rája. — Eszavak vérig sértettek. Fájdalomkiáltással ugrottam fel s éji szinnel keblemben rohantam ki a fagyos téli levegőre. — Soká állhattam itt a bensőmben hevülő szenvedélytől nem érezve a fagyos éj erejét. — Hirtelen könnyű lépteket hallok megettem s egy kis kéz meleg köpenyt borita vállaimra. „Haluska ur“ suttogott egy kedves hang: „Ön megfázik e hideg éjben.“

Meglepetve tekinték fel s a kertbe világító holdtól szende fénynyel övezve állt előttem a kis piruló komorna. — Olyan kimondhatlan jól esett e pillanatban egy résztvevő lelket tudnom, — s valami sajátságost éreztem arra a két fényes könyesepp láttára, mely a kis Lisette szép szemében ragyogott.

Magam sem tudom, hogy volt, — de az éjjel felőle álmodtam. — És azután — nem éreztem magamat olyan boldogtalanak, — vigaszt kerestem a kedves leánykánál és találtam. — Egy szó mint száz, az lett a vége, hogy mikor kasznári kineveztetésem a g...i uradalomba megkaptam a szép kis komorna, mint nőm kísért oda.

A napokban meghozta ifju grófom is a feleségét és csodák csodája, — principálisom leánya, a Helén kisasszony, volt ez. — Az előbb hivatott

grófom. — Feleségével a szalonban ültek egy egy hintaszékről lógázva le lábaikat. A gróf ép belépemkor végzett be egy rémitő ásitást, — a grófné ép akkor csókolgatta ölebecskéjét.

Szinte jól esett visszajönnöm ebbe az én kis lakályos szobámba, — hol az én kis feleségem angyali mosolyától olyan széppé lesz minden. — Gyakran eszembe jut az az egyszeri est. — a kisasszonynak igaza lehetett, én valószínűleg örült voltam akkor.

Eddig tart ez az én történetem. — Magtalálták kérem a tanulságot? — Mégdéd unokáimnak is elmesélem intő történetemet és meghagyom nekik, hogy vagy szerezzenek magoknak kellő miveltséget vagy ne szőjjenek álmaikba holmi Helén féle syrénéket. — Mert nem mindegyiknek nyujtja kezét egy egy kedves Lisette, — s kinevetve lenni, nagyon borzasztó dolog.

Aesthetikai levél egy nőhöz.

(A szomorú és vészes.)

Keserűen fájdalmas panaszokba tör a sors kiméletlensége ellen, mely ismerősei köréből egy angyalt, egy kedves, eszes, bájos, tizenhatéves leánykát elragadott. Valóban ritka tulajdonok egy lényben egyesülve — s ily korán elenyésze! Életének hajnala csak derengni kezde s már is felhőkbe fült, elsötétült. Megindítón beszéli kegyed, hogy szive még alig tárult föl amaz érzelmek befogadására, melyek az ifju kebel boldogságát még csak sejtetik; hogy alig merte szüziés ajka a remény sugallatát rebegni, mely fölösen vont a jövő káprázatos képének fátyolát s titokzatos gyönyörrel tölté el kedélyét s már is elszállott, el mindörökre; hogy bensejének remegve tartózkodott kifejezést adni s elnémult, mielőtt megszólalt volna, mielőtt tudhatták mi rejtőzködik angyali szívében.

S kegyed ezt bünül rója fel a sorsnak? Hígye meg, e leányka vesztett boldogságával fölérnyert boldogsága. Fölteheti-e biztossággal, hogy keblének fésző vágyai valamikor teljesültek volna? Állithatja-e, hogy sejtelmei rá akadnak az ohajtott tárgyra, melynek cserébe adja őket? Az emberi élet a remények és csalódások lombikja, melyben egymást váltakozva érik. Ifjuságunk az élénkebbnél élénkebb ábrándok özönébe merülve a való életben kinos tudatra ébred, amit oly bűvös színekben rajzolt élénk képelmünk, itt elmosódik, megfakul.

Ez az a kor, midőn csak egy világot ismerünk, kedélyünk világát, mely mindent kizár, mi öszhangzatlanságot szülhetne. Azért lehet-e valami kívánatosb annál, mint hogy ez égies állapotból észrevétlenül oly világba emelkedjünk, hol ábrándjaink kellemesen tovább fűződnek, hol semmi sem zavarja meg édes álmodozásunkat? Ha ily angyali teremtés légies angyallá szelle-

mül, vajjon van-e jogunk e tünékeny átalakulás ellen zúgolódnunk?

Földhöz tapadt gondolkodásmódunk kikel a végzetily zsarnoksága ellen, ami azonban nem egyéb, mint gyarlóságunk ridegsége, mely alantosságában az ily tökéletes lényt földi pályánk szegényes előnyeire méri. Önmagunk sivársága szédít el, mely saját ügyefogyottságában ily kitünő sajátságú lénynek aranyos jövőt jósol. — De feledjük, hogy az ő tulajdonai is múlandók, hogy ugyanabban a közönyös légkörben mozog, melyben mi; hogy ép úgy van kitéve a mindennapi egyformaságnak és szemmel látható hervadásnak mint magunk. Ne irigyeljük tehát és sajnálkozzunk rajta, önzetlenül szemléljük benne csupán a szépet s gyönyörködünk visszamaradt emlékében. A szépek elmulása érzékeny bánatot gerjeszt, de ha nem erőszakosan rombolják le, ha mintegy önmagába tér vissza és megdicsőül, ha el nem sorvad, hanem ellebben: nyúgodjunk meg benne, csöndes legyen fájdalmunk. Ne fanyarodjunk el, hanem könyezzünk.

Gondoljon kegyed Ilonkára, Vörösmarty ez elhult liliumára, kinek ártatlanságában nyiladozó keblét az érzelmek forró árja önté el. Ki még csak az elébb öntudatlan boldogságában repesve tarka pillangó után iramlék s szíve dobogóbb lüktetéseit a lepke fürge röpködésével csillapítá, midőn hirtelen, váratlan az őt leső ifju vadászt megpillantja és megigézve földhöz ragad. Lélekzete elakad, szava megreked, szíve örömteli nyugalma eltűnik. Oda a gondtalan önfeledtség, a gyermekies önbizalom, a zavartalan kedv. Szíve piheg a meglepés rögtönösségétől, reszket a feltorló érzelmek sulyától, elretten az ifju vadász megjelenésének szokatlan hatásától. Szeme lesütve s habozásában egyedül azt érzi, hogy kifordult lényéből, hogy már nem az, aki előbb volt, hogy szívének ezentul két lakója s hogy ő csak zsellérje.

Lelkében eddig nem ismert indulatok kergetőznek; képzelme, szíve annyira egybeforrnak, annyira hevitik egymást, hogy minden iránt elfogult s csupán amaz óhaj kél bensejében, bárcsak őt, őt bírhatná. Mela busongás vett rajta erőt, édes szószakozottság lüktet keblében, izgékony rettenés fogja el egész lényét. Remél és kételkedik, fogad és lemond s untalan küzködik. Hisz a csábos tekintetnek, kéjeleg a szerelmi mosolyban s megrezzen önhitetésétől. Szorongó szívvel bucsuzik a kedvestől, de épít szavára. Ez elválás, a magány gyönyörteli bánkódásba meríti, közelnek látja az egyesülés pillanatát, mikor örökre azé lesz, ki egyedül boldogíthatja. Meg is érkezik a pillanat, de nem az egyesülésé, hanem a szörnyű csalódásé. Kedvese a király, ami foszlányokra tépi ábrándjainak szövedékét.

Mi következhetik a szív ily megdöbbenésére? Megszakadás, mely minden érzést megfagyaszt, minden vágyat, minden reményt könnyé olvaszt, melyből a megtört szív gyászugara csillog. A szertelen szív kétségbeesnek s maga-magának adná meg a végdöfést ily vigasztalan állapotban. A gyöngéd szív kesereg, fájdalma mélyébe sülyed, betemeti magát lelkének vérző sirjába, könyei elapadnak s bánata zokogó lemondásba

vész, míg a halál könyörületes angyala reá nem leheli jótékony fuvalatát. Ilonka meghasadt szíve szintén a lemondás elgyöngülő fohászkozásában lelte emészto nyugalmát.

Akarná-e kegyed e leányka sorsát azéval csak össze is hasonlítani? Az előbbiével, ki a szenvedés gyötrelmét még csak nem is sejté? Ki derüs gyermetegségében boldognak érzé magát, a nélkül hogy tudta volna miért? Ilonka ártatlan kedve fölálkozásával új boldogságot volt megvásárlandó s elveszté azt, mielőtt ezt megnyerheté. Már ott álla küszöbén, de a rang választó fala vissza-hökkenté. Minden vágyát elérheté vala már, de a részvétlen való eléje tolakodék s ama tudattal kelle vissza fordulnia: e világon nem termett számomra boldogság. Lehetősége meg vala mindkettő jövőjében, azét a sors, ezét az élet mostoha körülményei ronták meg. Fájlaljuk mindkettő kora elvirultát, de míg azt könyezve sajnáljuk, ennél szomorkodásunkba panasz is vegyül.

A világ rendje, a dolgok szabályszerű folyása nem hederit a magunk érdekeire, a mindenséggel szemközt parányi kívánságainkra. Minden a maga kerékvágásában döcög s ha mi utjába vetődik, eltapossa. Az ember mint egyes személy a saját érzelmeivel, gondolataival, felfogásával, terveivel elkülönzötten nem foghat helyet a társadalomban. Vagy simul mások nézeteihez, szokásaihoz, igényeihez s akkor enged a maga követeléseiből vagy ellene áll azoknak s akkor ellenséges viszonyba lép környezetével, mely czéljának valóistása elé akadályokat gördít, sőt tehetetlenségre kárhoztatja vagy éppen megsemmisíti, ha egyéni jogait minden áron érvényesíteni iparkodik. De van még egy mód.

Szerezhetünk tudomást mindarról, mi körülünk történik, fontolóra vehetjük a mások eljárását, intézkedéseit, egybevetetjük a magunk természetével, hajlamaival tetszést vagy visszatetszést okozhatnak bennünk s mi mégsem bajlódunk velök, sőt mellözük, elhallgatjuk véleményünket, noha folytonosan ébren van bennünk. Szerinte igazodunk, de csak elzárkozottságunkban, nyilvánítása nélkül. Járunk-kelünk a társadalomban, de mint süket-némák, akik bármi forduljon elő, hallgatnak és nem szólnak, mintha semmi sem érdekelné, semmi sem érintené érezhetőbben. Minden hatástalan marad reánk. — Szívünk ily megkeményedése a közöny. Csakhogy vajmi ritkák az oly megsértődött, a világgal meghasonlott lelkek, kik, ha külsőleg nem, belsőleg ne törődnének keblök bajával, a világ részvétlenségével. A közöny vérmérsékletünk, természetünk sokfélesége szerint különböző lehet. Maró, nevető, siró közöny fészkelhet meg bennünk amaz állás szerint, a melyet a világgal szemben elfoglalunk. Meggyűlölhethetjük a világ ferdeségeit, elkeseredett gyűnynyal üdvözölhetjük galádságait, de józan, ép lelkünk rágódó tönkre tevésével; tréfát üzhetünk belőlük s még kifogástalan, sőt magasb szellemü törekvéseit is a sárba rántjuk, mindent kevésre becsülünk, mindent kicsinylünk, csak hogy magunk is a bizalmatlanság, a közmegevetés tárgya leszünk. A siró közöny csak gyöngéd lelkek tulajdona, mély és gazdag érzelmeknek kiömlése, mely soká küzd

jóságával az emberiség durvaságai ellen, míg megbántott szerette-tárgyával el rekeszül. Omló könyei védbástyaként emelkednek közte s a világ között. Könyek hantja borul elriasztott szívére, mely befojtja bánatába.

A siró közöny, önbajába burkolódzik, nem átkozódik, nem szidalmaz, nem tesz szemrehányásokat, csak kesereg és némán szenved. A bántalmak, a könyörtelenségek, melyekkel illetik s velők szívet kegyetlenül facsarják, még jobban busitják, még erősebben zaklatják, de hallgatagságát is csak süketebbé teszik. A félelem attól, hogy esengő kinját meg kaczagják, az irtózás, hogy szíve vércsöpjeibe mártják csufos nyelvöket a rágalmozók, roncsolt önhajlékába számüzik, hol a világ nyers gunyja, érzéketlensége megolvad a könyzaporban. A fájdalom közönye ez, mely megnyílik a ráhatásnak, de elborzad a visszahatástól; mely csak siránkozik, csak könyezik és megernyed. (Folyt. köv.)

KARCZOK.

Debreczen január 22.

Az mindenesetre szép, ha valakit verseiért megszeretünk; még szebb, ha azért verssel alkalmatlankodunk neki s legszebb, ha palam és publice szerelmet is vallunk neki. . . . Vagy mit mond R . . . i K . . . ly ur? . . .

Különben ez nem új dolog a „Székesfehérvár és Vidéké“-ben; alig van száma, mely tele nincs Vay Saroltához szóló szerelmi sottogásokkal. Vajjon mit véthetett a nemes grófnő ezeknek az uraknak? . . .

Rozsnyón egy új lap keletkezett, melynek hivatása minden héten egy íven megjelenni. Az első és mutatványszám már meg is jelent . . . egy félíven, mint „e téren tehetségét fényesen ragyogtató“ szerkesztője jámbor naivitással megjegyzi: tárgyhiány miatt. A megrémült várost e nemvárt meglepetés felette megörvendeztette.

Egy író a következő nyilatkozatot tette közzé: „Ezennel tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy ama cikket, melyet a „H.“ közelebbi számában saját nevem alatt irtam, nem én irtam.“ Tudomásul vesszük.

A dr. „Szatmár“ színházi szemléjéből: „A sok mesés valószínűség nem sok hatást tett a közönségben! A botrányosságok sem költöttek érdekeltséget, — daczára annak, hogy egy pár figyelemre (!) méltó csoportozat volt közöttük . . .“ Valóban szomoruan állhat a színügy Szatmár városában, ha még a botrányosságok sem keltenek érdekeltséget!

K a r m a y.

Giardinetto.

B u d a p e s t, január 20.

(B. A.) Sok hühó semmiért.

Comoedia alkudozásokban, árveréssel és apprehensioval, Shakespeare után okozta Soldosné. Személyek: Rákosi Jenő, a népszínház Podmánczyja, báró Podmánczy Fri-

gyes, a nemzeti színház Rákosiya, Soldosné asszony, a Pénz, Kritika és a közönség Történetik ilyes a jelenkorban.

*

Kuliszszámögötti dolgok a kuliszszák előtt.

Első nap:

Soldosné asszony megy — a nemzeti színházhoz.*) Roszszalás, sajnálkozás, t. i. mert Soldosné asszony nem marad a népszínházban. A német muza hamisan mosolyog. Akad „Hon“, melyben akad Visi, ki a lépést helyesli.

*

Második nap:

A népszínház tizenhatezer forintot ígér. A közönség marasztja a művésznőt. Soldosné marad.

*

Harmadik nap:

A művésznő szereti a változatosságot. Elmegy a nemzeti színházhoz. Podmánczyk tárt karokkal fogadja. Még az nap délutánján Soldosné Rákosival kokkettiroz. A sajtó veri a dobót. A közönség türelmetlen. A színigazgatók versenyt boszankodnak. A német Thalia kezeit dörzsöli.

*

Negyedik nap:

Podmánczyk azt írja a művésznőnek, hogy jól van, ha nem jön, hát felmenti ígérete alól. Soldosné haragszik, hiszen ő nem mondotta, hogy nem jön. Dacz és apprehensio. Rákosi örömkönyeket sir, a német Thalia savanyu arcot vág, Soldosné marad, a nemzeti színház resignál és átlátja, hogy jobb ez így. A kritika tapsol, a közönség pedig azt gondolja magában, hogy tant de bruit pour un omelette.

*

A gyaju-utezai színházat ujabban Morlaender vállalkozik megbuktatni. A színlapokon fanyar reklámnak oda írják, hogy „a színház fütve lesz.“ Miért nem ígérik, hogy — ki is világitják?!

*

A pesti hazai első takarékpénztár „betéti-“ és „kivéti“-termeiben a közönség rendelkezésére hirlapok vannak az asztalon. De mindenkor oly szeretetreméltó malicziával, hogy az antik számok olvasásánál eszünkbe jut néhai Bernáth Gazsi, ki egy kissé hátramaradván a kortól, a mult tizedben még csak a mult századbeli „Magyar kurir“-ig jutott.

*

Az „Ellenőr“ folyó havi 13. száma, esti kiadásában írja:

„Ma már majdnem 200 távirónője van az intézetnek, a legjobb családból való asszonyok és nők (!)“.

KÉRELEM.

Kérjük valamelyikét t. előfizetőinknek, sziveskedjék nekünk nélkülözhetés esetében a „Déli-báb“ mult évi 1. és 21. számát megküldeni, mint-hogy belőle egyetlen példánnyal sem rendelkezünk s nagy szükségünk van reá.

A szerkesztőség.

*) Bocsánat, a nemzeti színház ment hozzá. Szerk.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

(K.) A héten néhány oly élvezetbendűs előadásban részesültünk, hogy nemcsak rosszul esett látnunk, de valóban indokolatlannak kellett találnunk a közönség részéről tagasztalt ama elijesztő hidegséget s Debreczen intelligentiájához nem illő azon közönyt, mely a „Sárga csikó“ előadásait kivéve, minden más alkalommal, és főleg Shakespeare örökbecsű tragédiájának „Romeo és Juliának“ színrehozatalakor is nyilvánult. Kétségtelen, hogy vannak hibák, vannak hiányok — néha tán nagyon is szembeötlők, — de a buzgalom, melyet egyrészt az igazgatóság eléggé változatos repertoár előállításában, másrészt pedig szintársulatunk jelesei valódi önfeláldozó törekvéseikben kifejtének: bizonyára méltánylást érdemelne.

Hisz oly előadás, mint például a **január 16-iki** volt, midőn a rég és előnyösen ismert „**Tücsök**“ került színpadra, magáért Török né játékáért megérdemelné a zsúfolt házat.

Különb is eléggé tudva van, hogy a „kis tücsök“ szerepe Török né művészi alkotásainak egyik legtekélyesebbike s ha a közönség kedvencét, még legjobb szerepében sem óhajtja látni, ha még ily esetben is tántog a nézőtér az ürességtől: csak bámulnunk lehet színészeink törhetlen jókedvét és elismerésreméltó kitartását; s csak dicsérnünk a szellemet, mely őket ennyire igazán nem érdemelt mellőztetés dacára sem engedi ellanyhulni. Bízalom azért és remény... a jövőben jövőre is. Tán nincs is oly messze az idő, midőn színészetünk ügye ismét lendületet nyer s a régi szép napok újból előtűnnek az éji homályból.

Mint említők, látogatottság tekintetében egyedüli kivétel Csepreghi F. új népszínműve a „**Sárga Csikó**“ két előadása volt jan. **17-én** és **20-án**.

A darabról, annak belbecséről és értékéről, közelebb tüzetesebb aesthetikai ismertetés fogván megjelenni, azúttal csak az előadásról szólunk és pedig teljes elismeréssel. A szerepek, kivétel nélkül, jó kezekben, s az előadás szabatos és összevágó volt.

Vezéri Bakaj András szerepében, Lovászi pedig az öreg Csorba Mártonban dicséretes tanulmányt mutattak be s amint Vezérinek, kifogástalan játékát folytán igen szépen sikerült Bakaj uram személyét rokonszenvesé tenni, ép oly szabatos és helyenkint drámailag emelkedett előadást adott Lovászi. Nyilvai Irma és Szabó Bandi ugy játékuk, mint kitűnően előadott dalaik által szintén emelték az előadás értékét és megérdemelték elismerésünket. Kivált Szabó Bandit régóta láttuk oly érzéssel játszani, bár itt-ott most is kijött szerepéből.

Tiszai mint pusztabíró igen jó alak volt és egyes mozzanatokot kiváló sikerrel produkált. Az a szájmozgatás, melylyel Bakaj uram házából való kitűntetése fölötti bosszankodását igyekszik kifejezni, valódi specialitás, bár az első előadás alkalmával sokkal jobban sikerült, mint a későbbiekben.

Györi a jegyzőske szerepében szintén szépen megállta helyét. Ilyenekben inkább szeretjük látni,

mint holmi grófkében, meg hercegekében, mert erőltetett tartása és egy kissé tájékozatlan — hogy erősebb kifejezést mellőzzünk — mozgása tönkretenné előadásának hatását még akkor is, ha jobb volna, mint tulajdonkép. Idővel azonban jó színészszé válhatik.

A hét leginkább kiemelendő napja kétségkívül jan. **22-ike** volt, Shakespeare „Romeo és Julia“ című 5 felvonásos tragédiájával, Arany kitűnő fordításában. A közönség erősen tüntetett... távollétével; ugylát-szik, mindenképen be akarja bizonyítani, hogy bukfenct-hányás nélküli darabban már nem is talál élvezetet, annál kevésbé klasszikus remekben. Hiába, az izlés finomul, az igények fokozódnak... s ez mind a ti művetek óh Petaud király et comp! Előre csak, előre hisz van még hely a lejtőn...

Egyébiránt örömmel constantáljuk, hogy ez előadás maga többet ért valamenyi operettei izetlenségénél; a közönség élvezett tisztán és nemesen s szívében magasztos üdvvel távozott.

Juliát Török né személyesíté, szépen, elragadóan; minden mozdulatán, egész szavulatán a lebilincselő, hódító művészet ömlött el, melyet tőle már régen megszoktunk. Legsikerültebb jelenete mégis az álomital bevéve előtti volt, mely bármelyik drámai művésznőnek is dicséretére vált volna. A közönség nem is volt fukar a tapsban és kihívásokban. Jól esnek már látnunk, hogy minden megjelenésekor tapssal fogadják, mert ő ezt mint bárki más megérdemli.

Romeo Toldi volt, mint akit az efféle szerep méltán is megillet; ő is kitűnően s nevéhez méltón alakított. Örültünk, hogy valaha alkalma nyílt már saját szerepében mozogni s bebizonyítani a közönségnek, hogy nem a Lumpáczius asztalosának s más effélék ábrázolására termett, sokkal ambiciosusabb hivatással bírván.

A többiek többé kevésbé megállották helyüket.

II Victor Emánuel temetése

január 17-én nagy pompával folyt le Rómában. A halottas menet d. e. 10 órakor hagyta el a quirinált és csak d. u. 1 óra 15 perczkor érte el a patheont, hol a temetési szertartások tartattak meg. A gyászmenetet katonaság nyitotta meg, utána lépdeltek a küldöttségek, senatorok, képviselők, papok, ez utóbbiak csekély számmal, orsz. főméltóságok, az idegen hatalmak követői; a királyi ház férfi tagjai, kisérletükben Rainer főhg. a német trónörökös és Canróbert marsall. A gyászkoesi előtt nyargalt az elhunyt király főhadsegéde kivont karddal; a szemfödél csücskeit Despretis kormányelnök, a belügyminiszter, a senatus és kamara elnökei és az Anunciata rend két lovagja fogta. A koszorúkkal elborított koporsó után vitetett a lombard vaskorona, utána vezetett Victor Emánuel régi, eddig S Rossoreban kegyelmi tartásban volt, kedvencz arabs hareziménje. Ezután zászlós diszörsgkövetkezett és az olasz hatóságok, városok, testületek képviselői. Az utcákat és tereket óriási néptömegek lepték el. A házak ablakaiból özönlött a virágosó a koporsóra. Az arczokon komoly gyász és fájdalom ült. A rend sehohsem zavartatott meg.

EGY HÉT TÖRTÉNETE.

Irja W . . . y Géza.

Az agg Bodenstedt Frigyes, a híres jeles német költő, a bor és szerelem e kedvelt dalosa, ki „Mirza-Saffy“ írói név alatt, ama gyönyörű, a keleti kötetészet heve által átlengett költemény-füzért írta és ki egyébként is a keletnek avatott ismerője, — jelenleg fővárosunkban időz és a zenekedvelők egyletének termében első fölelvását már meg is tartotta. Ezen első előadásában Siráz istenkegyelte, persa lantosát, a mézes ajku Hafizt méltatta, fölemlítvén egyszersmind Goethe, b. Hammer-Purgstall, Rosenzweig Vincze, Rückert, gr. Platen és általában mindazok neveit, kik a perzsa gazelok, rubajok és masnavik átültetésével világirodalmi szempotból, maradandó érdemeket szereztek maguknak. Bodenstedt előadása szellemdus és érdekes vala, a mint az másként nem is volt lehető. Az öszfürtü, de ifju kedélyü költőt fővárosunk kitünőségei igaz lelkesedéssel fogadták és szórakoztatásával egy egész bizottság foglalkozik. Hiában! mi magyarok nem tagadhatjuk meg magunkat soha; aki a keletet dicsőíti, — imadásunk tárgyát képezi, ha mindjárt Schiller nyelvén mondja is el róla hymnusát.

Különben az öreg ur a magán és társaséletben is rendkívül szeretetreméltó egyéniség és elragadó társalgó. Erődi Bélával a persák virágos nyelvén szokta magát mulatni. Nejét — ki sokat betegeskedik — bálványozza. Namenyi Ambrns, a szellemdús korrajzíró és csevegő említi, hogy a multkor valaki egy áldomást, mely a Pulszkyak, Hoffmanok, Gyulai Pálok s más ily szemenszedett jelesek társaságában Bodenstedt nejére elköszöntetett — azonnal a távollevő hölgyhöz sürgönyileg el is menesztett. Az öreg költő erre fölkiált örömeiben: „Uram, ön ezer talléromat takarított meg!“ „Már hogyan kell ezt érteni?“ volt a kérdés. „Csak úgy, hogy nómre az, ezen pohárköszöntés vétele által majd benne fölkeltezt örömmizgalom jótékonyabb hatással leend, mint lett volna egy valóságosan ezer tallerba kerülő egész fürdőévad!“ Bodenstedt az említett társaságban oly jól érezte magát, hogy még verseket is rögtönözgetett; pl. Hoffman tanárra ilyet mondott:

„Ha volt Trójának Hectora, Körünknek van egy rectora!“

A veterán lantos a Budapesten tapasztalt általános, magyaros vendégszeretet által igen kellemesen van érintve. Meg is fogadta, hogy már most fokozott erélylyel lesz azon, hogy a magyar költészetet külföldön ő is népszerűvé tegye és — a mit Bodenstedt ígér, azt meg is szokta tartani!

De ha vannak Budapestnek örömnappjai, közelebből a szomoruaikból is kijutott neki! Budapest szomorú nappjaihoz pedig már nekünk és az egész országnak is van

joga. Budapest az ország szive; e város öröme és fájdalma az egész országé! És Szigligeti Edének halála ilyen közös csapás, ilyen közös fádalom volt.

Debreczen a legmagyarabb városok egyike és Szigligeti a legnagyobb népszinművek alkotója. Azért Debreczen népének minden, bármily igénytelen fia is szivből fogja gyászolni Szigligetit!

Midőn Tóth Ede özvegy-fátyolban hagyta hátra népszinműköltészetünk muzsáját, Szigligeti Ede vigasztalt minket a korán elhunyt ravatala fölött és Szigligetivel vigasztalhatta is magát a nemzet. Most már ő is elhagyott minket, honnan merítsünk immár vigaszt keservünkben?! Csakis Szigligeti halhatatlanságából! Nem is lehet más vigaszunk!

Bár mint színi költő nagy vala Szigligeti, de színésznek, mint Shakespeare is — gyöngé volt. E gyöngében különben vele Petőfink és Tóth Edénk is osztozott!

A szinpadon sohasem volt képes hatásos jelenetet létrehozni. Egyszer énekes szerepben kellett fellépnie; Szigligetinek pedig rettenetesen rossz énekhangja volt, minél fogva szerencsésen bele is sült a dalolásba. Ekkor Megyeri férfözött hozzá egy jó tanácssal. Szigligeti elfogadta e jótanácsot és következő föllépte alkalmával nem énekelte hanem — elfütyölte népdalát a közönségnek. Viharos taps jutalmazá őt ezen találékony-ságáért. Büszkesége ki volt elégitve. Ehez hasonló diadalt színi pályályn nem is aratott többé soha; de annál nagyobbakat a magyar népszinmű-irodalom terén! Szigligeti megérte azt is, hogy az általa teremtett egészen új magyar szinmű-válfaj a külföldi szinpadokon is tet-széssel fogadtatott. A többi között Jalava Antal, ki a fővárosban sajátította el nyelvünket, Tóth Ede „Falu rosszát“ finn nyelvre fordítá és a helsing forsi szinpadon nem régen adatván e darab, Aspregen asszony a „Fogadásom tiltja szeretni“ népdalt magyarul éneklé! Szigligeti meghalt... áldott legyen emléke köz-tünk, az élők között!

Különben mi is ez az élet egyéb, mint egy nagy álarczos bál; meghalni annyit tesz, mint az álarczot letenni! Azért ne vegye senki rossz néven, ha most azon álarczos bált említjük föl, mely a városi Thalia-esarnokban vasárnap (jan. 27-én) fog rendeztetni. Kellemes szórakoztató multság lesz! Kettős álarcz alatt elmondhatjuk ott majd mindazt, mit egyszerű álarcz alatt elmondani restelünk! Carneval herczegnek is tel-jék kedve, anélkül, hogy erszényünk valami nagyon ki-ürülne. Ad vocem üresség! Dr. Kempf József, városunk derék polgára, ki jelenleg az erzerumi Idadie kórházban török orvos, erősen panaszkodik egyik levelében az üresség, még pedig a gyomor gyakori üressége ellen! Nagyon megunta a pilavot, melyhez pedig mint írja, ritkán jut. Ha a török törzsorvosoknak is ily panaszra van okuk az oroszok által ostromvázolt Erzerumban, hát még mennyi szükségét kell szenvedniök — a névtelen hősöknek!

Névtelen hősök! Ha jól emlékszem Dr. Schwartz Gyula országgyűlési képviselő olyan „Kritikai Szemle“

czimü lapot szándékszik megindítani, melyben a szabadabb nyilatkozás kedvéért a munkatársak névtelenül fognak közreműködni... Meglássuk, mennyi fog rá vállalkozni?

A névtelen munkatársakról jutnak eszembe rok-kant honvédeink is. Hatvanan vannak a honvédmeházban, ők a haza javának névtelen munkatársai a multban és mindannyian bizonytalan jövőnek kitéve. Azon nemes honfiak, kik ellátásukra nézve ígéreteket és ajánlatokat tettek, nagyobbrészt elszegényedtek vagy elhaltak már. A szükség honvédrokkantjainkat is ez utóbbi sorsra fogja juttatni mihamarabb, ha nem gondoskodunk róluk. A honvédmeház bizottsága, hozzátok fog fordulni hazafiak! — és azután, ti meg ne forduljatok el a nemzet rokkantjaitól, hanem: „Adjatok, adjatok, amit Isten adott!”

Adott Isten nekünk is „nagyerdőt,” de kőutat nekünk kel a hozzája férhetés végett építeniünk. Mint hallottuk a nagyerdőbe vezető fasort csak az erdő kapujáig fogják kikövezni; bizony pedig nagy balfogás a hídát nem egészen a tulpartig építeni; különben csak egyetlen kis közgyűlési fölbuzdulás és a kőút meglesz a fürdőházig. „Eddig” vagy „semmeddig” legyen a jelszó!

De ha már eddig jutottunk, fejezzük is be amit mondani akartunk. Azt mindenki tudja, hogy egy derék debreczeni polgárnak jóvoltából a párisi világkiállításra lesz tulipános magyar szűr, de azt még nem mindenki tudja, hogy lesz ott tulipános országczimer is. Igen is. Hollandia a tulipántermő ország 40000 darab tulipánt dugott el még szeptemberben és májusban abból fogja kirakni czimerét. Annyi sok szint fog játszani mint az európai diplomátia. Érdekes lesz megnézni.

Irodalmi és művészeti hírek.

Márki Sándor, fiatal és nagy szorgalmu munkatársunktól „Az oroszok hazánk történetében” czimü munka jelent meg, mely nem régiben a „Nagyvárad”-ban volt közölve. A kiállítás nem elég esinos; nyomatott Hügel Ottónál Nagyváradon. Ára?

Bodenstedt. Mirza Shaffy költője jelenleg a fővárosban időzik s felolvasásokat tart a keleti költőkről. Közelebb ismét hozunk dalaiból.

✓ **Szerkesztők** költeményeiről egyik bírálója a többi közt ezeket mondja:

„Dengi költészetét határozottan karakterizálni akarva — bátran elmondhatni, hogy lyrikusaink között éppen nem az utolsó sorában foglal helyet. Dalai-ban igaz érzés van, menten sentimentális kifakadásoktól — néhol meglepő szép ellentétek, anélkül hogy erőltetett lenne s főleg bánatában a nemes szerelem minden fensége föltalálható.” Majd összehasonlítja az ifjabb nemzedékkel „Ha újabb költőinkkel párhuzamba teszem, azon megállapodásra jutok, hogy ha Reviczky productivabb is, de D. tartalmasabb s verselése sokkal könnyebb.... Darmaynál mind technikára, mind eszmegazdagságra — jóval fölöttébb áll; gr. Zichynél pedig szerényebb hangon ír, de nem is oly affectalva,

érzelmeiben is több a mélység s igazság. Csengey is csak tömöttebb, de kevesebb poésissal ír s leginkább őt aequivallensnek Illyés Bálinttal látom.”

Lukács Ödön pedig egy a szerkesztőhöz írt levelében ezeket mondja: „Meglepő, hogy én éppen „Irenké”-t emelem ki leginkább költeményeid közül, még pedig komoly átnézés után. A költői kedély naiv és kedves játszóságára utal az. Nem osztom Szombati nézetét mint ember.” stb.

Temesváryné, színtársulatunk egyik elsőrendű tagja, veszélyes betegségéből már fölgyógyult s mint halljuk, közelebb ismét gyönyörködtetni fogja közönségünket művészi játékaival.

Soldosnéval báró Podmaniczky megszakitotta az alkudozásokat, nem tartván azokat a nemzeti színház tekintélyével összeférhetőnek. Nagyon helyesen cselekedett.

A „Figyelő” ez évi első száma az előbbiekhez méltó gazdag tartalommal jelent meg. Érdekes benne a sok közt Bayer Frerencz cikke Bacsányi születéséről. Mint tudjuk, Bacsányi születési napját Toldy és mások 1763. márczius 11-ére tették; az itt közölt hiteles keresztlevél szerint az 1763 május 9-ére esik.

Benedek Aladár új lapot indít meg.

Arany Jánostól a Kisfaludy-társaságban közelebb egy új balladát olvasnak fel, melyet enemü művei közt a legjobbnak tartanak. Nagy érdeklődéssel várjuk s annak idejében közölni is fogjuk.

Harcztéri galambposta.

Philippipopolnak az oroszok által történt elfoglalása után a török megbizottak Hamerlibe indultak Miklós nagyherczeg főhadiszállására a fegyverszünet megkötése végett. A világ azt hitte, hogy az most immár létre fog jöni. E helyett azonban egy új meglepetés hire hatott el hozzánk. Drinápolyt, t. i. azon megerősített helyet, mely 60 sánczczal van övezve és melynek védelmi állapotba tétele 36 millió francba került — a törökök jan. 18. és 19-én kiűritették, és az ottani sereg Mehemed Ali vezérlete alatt a Konstantinápolyt védő csataövébe ékelte magát! A törökök e borzasztóan könnyelmű lépést, állítólag a további vérontás elkerülése végett és politikai indokból tették, mert néhány hatalom részéről azon biztatást vették, hogy hiszen a keleti ügyek rendezése ugyis európai congressus dolga leend. De ha a törökök csakugyan ebben bizva hagyták oda Drinápolyt, ugy óriásilag csalatkoztak. Az adott szó egyáltalán nem tekinthető olyan biztosítéknak, mint a milyen az erős Drinápoly volt. Ha Plevna két hónapig tarthatá fönn magát, Drinápoly legalább is még egyszer annyi ideig tartó ostromot állhatott volna ki. A törökök most életre-halálra megadták magukat az oroszoknak. Mert Konstantinápoly csak hiányosan van védelmi állapotba helyezve, Szulejman serege pedig az adriai tengernek szorítva. A keleti kérdés most bonyolultabb mint volt ezelőtt és egy európai congressusnak nem kis erőmegfeszítésébe kerülend az egyensúlyt helyreállítani.

K Ü L F Ö L D.

— **Bécsben** a Deák F. emlék javára tartott hangverseny 1106 frt. 64 krt. jövedelmezett. — **Berliantól** az Elbe és Oder folyók torkolatáig oly csatornákat szándékoznak építeni, melyeken mélyebb járatu tengeri hajók is evezhetnének; ezáltal Berlin, Szt. Pétervár mintájára tengeri várossá emelkednék. Ez építési munkálatok 8 millio frt. sterlingbe kerülnének. — **A német birodalmi bank** központi bizottsága a 6% magyar aranyjáradékot előlegre képesített papírnak nyilatkoztatta. — **Victor Emanuel** 26 millió lirára rugó magán váltóadósságot hagyott hátra. — **Bellunóból** 200 gyermek, 5–8 évesek — a mostani olasz trónörököshez, a kis Victor Emanuelhez sajátkezüleg aláírt üdvözlő fölratot intézett. — **Miután az új olasz király** Umberto országa alkotmányára megesküdött, — visszatért a quirinálba. A nép utána özönlött és élteté őt. A király tehát nevével, a szép Margit királynővel és a német trónörökösrel kilépett az erkélyre, megköszönni a nép rokonszenv-nyilvánulatait. A német trónörökös ekkor hirtelen karjaiba vevé a kis olasz trónörökös Victor Emanuelt és megcsókolván őt, megmutatta az ujongó népnek; a nép e jelenetet „*eviva Italia et Germania*“ fölkiáltásokkal fogadta! Ezen erkély ugyanaz, melyről Pius mint ujonnan megválasztott pápa, az örömittas népnek osztá első főpásztori áldását.

FÖVÁROSI HIREK.

A lipótvárosi bazilika építési munkálatai tával 83,357 frtba kerültek. **Dr. Miletics Szvetozár** orsz. képviselő, ügyvéd, lapszerkesztő és szerb agitator a felségsértés bűnében elmarasztaltatván, az 1876. évi jul. 5-től számítandó 5 évi börtönre ítéltetett. Az elítélt s védője Dr. Polyt, ugy a kir. ügyész, Böck föllebeztek. **A Dunának** jégtáblákkal borított fölszine emelkedőben van. Az árvizbizottság folytonosan ülésez. Szakértők véleménye szerint veszély még nem fenyeget. A csatorna torkolatok azonban már elzárattak és azok tartalma helyben mozgó gépek segítségével szivattyuztatik át a Dunába. A mely pillanatban a vízállás a 22 lábat elérné, a föllegvárban el fog dördülni a vészlövés. A mostani vízállás a 16 lábat már jóval meghaladta. **A Perzel-Wagner féle** párviadal ügyében a királyi tábla a büntetés czimeül „büntény“ helyett a „vétség“ szót használva Wagner Lászlót hat, Leovey, Ivánka és Szüry segédekét négy és Szitányi Ede segédekét pedig két heti fogságra ítélte.

VIDÉKI HIREK.

Temes megye 1879 évi jun. 22-én főnnállásának 100 éves örömmünnepét fogja ülni. Ormós főispán az erre vonatkozó előkészületi fölhívásokat már szerte küldözé. E megyét a boldog emlékű Mária Theresia királyunk 1779-ben — midőn a bánáság teljesen föiszabadult a török főnhatóság alól — ismét visszacsatolta az anyaországhoz. **A mádi** postarablást végrehajtott mind a négy czinkostárs hurokra

került. A tulajdonképeni gyilkost Mikót, Váralján Rozsnyó mellett fogták el. Üldözőire ötször lőtt, és magamagát is halálosan megsebzé.

HELYI TÁROGATÓ.

— **Bay Bertalant**, az eltávozott m. k. pénzügy-ügyigazgatósági tanácsost az első osztályu titkárrá előléptetett, eddig II-od osztályu titkár Csizsár Gyula fogja helyettesíteni a helybeli m. k. pénzügyigazgatóságnál; Szöllösy Imre pedig I-ső osztályu fogalmazóvá léptetett elő.

— **Lövészeink** hajléktalanokká lettek. A nagyerdei lövelde-épület tetőzetét a rajta fölhalmozódott hőtömeg behorpasztá; e baj szerencsére más szerencsétlenséget nem okozott.

— **A debreczeni „korcsolyázási-egylet“** f. é. jan. 27-én azaz vasárnap, ünnepélyes versenyt rendez, mely az urak-, a hölgyek-, az akadály-, a mű- és gyermekversenyből fog állani. Az értékes díjak a pályanyerteseknek azonnal a helyszínen kiszolgáltatnak. A verseny tartama alatt Oláh Józsi zenekara fogja huzni a jó magyar dalokat. A verseny-föltételek kiadóhivatalukban is betekintheők. Bár Neptun addig vissza ne követelné jogait!

— **A debreczeni kereskedelmi kamara** közelebb tartott gyűlésében elhatározta, hogy az új kiegyezési vámtariffa tételei ellen a kormányhoz fölratolni fog. Az érdemleges fölrat már elkészült.

— **Eljegyzés.** Városunk egyik művelt és szép hölgyét, Kecskés Irént, f. évi jan. 24-én jegyezte el Keresztényi Imre, pesti m. k. ministeri fogalmazó.

— **Hymen Ujházi Ede**, városunk fia és fővárosi elismert kitünő színművész jan 23-án vezette oltárhoz Kleé Louise kisasszonyt, a német Thália egyik kedvelt tagját.

— **Utezáink** valóságos lagunákká alakultak át. Igaz, hogy az enyhe idő hirtelen állott be; de azért a kapitányság mégis már eleve utasithatta volna a házbirtokosokat, hogy a házuk előtti járdákat az enyhe idő beálltával azonnal tisztába hozzák.

Az intendatura föllállításának hirtelene városunkban; érdeklődvén ez ügy iránt, tudakozódtunk s értesültünk, hogy illetékes helyen erről mit sem tudnak, sőt tudni nem is akarnak; a hir onnét eredt, hogy egy uri embert, ki annyit ért az intendans tendőihez mint Szágfi bácsi a harangöntéshez, minden áron szeretne a debreczeni színház intendansává lenni. Több ismerősei viczből felültették — megigérvén neki hogy a biztosan föllállítandó intendaturára őt választják meg — s most annak reményében az illető fűnek-fának híreszteli az intendatura föllállítását.

— **Burghold Vilma** női divatterme részére egy évadszerű legujabb szabásu lustre, terno, noblesse seilyem és faille hölgyruhából álló nagy szállitmány érkezett. Hölgy toillettek, valamint izléses leánygyermek ruhák a legjutányosabb áron kaphatók. — Üzlet-helyiség a főtéren a Kadarász ezukrászdával szemben. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

KIADÓ ÉS FŐMUNKATÁRS:

GRÓF CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐ:

DENGI JÁNOS.

Megjelenik minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

Előfizetések, reclamációk, vidéki levelezések, talányok megfejtése, tréfák és adomák s a vegyes rovataiba szánt közlemények a kiadóhoz, a lap tartalmát illető kéziratok pedig a szerkesztőhöz küldendők.

Kiadó-hivatal: Varga-utca 2256.

Szerkesztői iroda: Szent-Anna-utca 2536.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

HETI NAPTÁR.

Január. Február.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-oroszl naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD	
					kel. o. p.	nyug. o. p.	kel. o. p.	nyug. o. p.
26 Szomb.	Polikárp pápa	Polikárp	14 Szabasz	22 S. Besalah.	7 36 4	51 1	41	1038
27 Vasár.	Arany sz. Ján.	Krizosztom	15 Thebai Pál	23 Bőjt. 10. t. h.	7 36 4	52 5	0	1110
28 Hétfő	Margit sz.	Margit N. Károly	16 Péter sz.	24 Job	7 34 4	53 4	24	1140
29 Kedd	Szal. Ferencz	Valér	17 N. Antal	25	7 33 4	54 5	17	este
30 Szerda	Martina szüz	Adelgunda	18 Athanáz	26 Jónás	7 32 4	56 6	8	1 40
31 Csütör.	Noloskai Péter	Virgil, Gilla	19 Makár apát.	27 Jonathán	7 30 4	58 6	4	2 47
1 Péntek	Ignác püspök	Brigitta	20 Euthym	28 Jóram	7 29 5	0	regg	

Szerkesztőségünknel megrendelhető:

A Délibáb. I. évfolyam. Szerk. Dengi János; kiadta gr. Csáky Alfonz. Ára 4 frt.

A Falusi könyvtár. I. és II. évfolyam. Szerk. Vass Jenő és Dengi János. Ára a két évfolyamnak 2 frt. 40 kr. Egy füzet 1 2 kr.

Munkács ostroma. Költői beszély IV. énekben. Irta Dengi János. Ára diszkötésben 1 frt. 50 kr.

Költemények. Irta Dengi János. Ára füzve 1 frt. 20 kr. Diszkötésben 2 frt. 10 kr.

SAKKTALÁNY.

Irmától.

lag	ho	rá	gye	vál	Pe	lány	ink	zóm
ga	sül	gá	zom.	vi	e	to	a	ka
kár	esil	Ha	gár	tő	po	te	Ha	nye
je	su	fi	vagy	har	vagy	li	Fa	vagy
én	el	mat	ha	Sán	le	kol	le	hogya
vagy	nek.	nap	tól.	nak	szek	Csak	szek	hogya
én	kor	én	le	te	dor	fá	vagy	mat
Ha	rág	szág	sül	Ka	szek.	meny	E	ha
Ak	jünk	lány	vi	or	gye	te	Har	a

SZÁMREJTVÉNY.

Margulit Jozefától.

- 4, 8, 3. Megkondul a falu ős harangja,
- 1, 12, 8. Csodálatos réműlettel fujja,
- 6, 12, 5. Nem kimél meg gondos anyát, leányzót,
- 5, 3, 3. 5. Nélkülhetlenné teszi a szabót.
- 4, 13, 3. Kis madár busan zengi vele bánatát,
- 10, 11. Az apa örvendezteti meg vele kis fiát;
- 6, 5. Nélküle nincs élet, ninesen is,

7, 2, 1. Ezt ismétlésül kérdezik.
1-13-ig. Oly bájos ez és felséges,
Egészben, dicsó s nemes;
Magyar nótát ha hangoztat ajka,
Szive lelke örül ki azt hallja.
Megfejtési határidő február hó 8-ka.

A „Délibáb“ 2-ik számában közölt sakkatalány értelme a következő:

Nem volt tél s nem lesz
Havas eső nélkül;
Az igaz szerelem
Nem lehet csók nélkül!

A számrejtvény pedig: „Holdvilág a szerelmesek napja.“ Helyesen következő t. előfizetőink fejtették meg:

Buday Vilma, Tucsny Irma, Kubinyi Izabella, Opiris Katinka, Kálnoki Matild, Erdésy József, Peterdy András, Püspöki Zoltán, Tóth Katinka, Fenyvesi Aranka, Böhm Serafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass Flóra, Kovács Erzsike, Putnoki Ilon, Hegyesi Etel, Brett Ida, Nagy Ignác, Varga Zoltán, Joó Lajos, Kádas Katinka, Régeny József Erdély Gyula, Urbán Mihály.

A szerkesztő üzenetei.

Szabadka Sz. A fordítást, bár nem a legjobbak közül választotta, már alkalmosságánál fogva is besorozzuk. Az eredetinek gondolata és kivitele is jó, de a kidolgozás nehézkes és sok oda nem való kifejezés van benne. Talán magán levélben kijelöljük.

A hajós tündére. Sopron. Költészet s hatás nélküli száraz esdeklés. Öntől költőiebbet várunk.

Kis Katiczám... Budapest. Messze áll a közölhetőség színvonalától.

Egy vigjáték a temetőben. Nagybánya. Elég érdekes; amit lehet, simitunk rajta s mihelyt terünk engedi, közöljük. A vers nem közölhető.

L. S. P. Berlin. A költemény nem jó. Onnan leveleket vagy tárczakölteményeket vonnánk szívesen.

E. M. R. Nagyvárad. Ama lapnak írtnk s mihelyt felel, tudatjuk az eredményt.

R. E. S. Budapest. Mihelyt elolvassuk.

Balkány. Száitz Lajos. A lapot megrendeltük; hát te nem irhatnál onnan valami levélfélét?

Levelezés.

Bécs, 1878 január 19-én.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A bécsi akad. magyar olvasó és társaskör által Deák Ferencz szobra javára rendezett hangverseny e hó 11-dikén a Bösendorfer féle teremben fényes sikerrel tartatott meg. A hangversenyen, melyről a bécsi lapok igen kedvezően nyilatkoztak, az egész Bécsben tartózkodó magyar arisztokratia megjelent s azon felül az osztrák főnemesség is számos kiváló egyén által volt képviselve.

Az előadott darabok Bécsben ritkán hallható lelkesedés és éstetszésben részesültek, különösen Wickenburg-Almássy grófnő által előadott magyar népdalok.

A jenvoltak közül a ladies-patronesseken kívül fölemlítjük: Andrássy Gabriella grófnőt [leányaival, Vay Mária, Goës, Festetich és Brunsvik grófnőket, Pálffy Wickenburg, Wenkheim és Erdődy comteszeket; gróf. Pejassevich és Babarczy tábornokokat, Hohenlohe herceget nejével, báró Hoffmann minisztert. Wilczek grófot és Hübner bárót.

Föülfizetések tekintélyes számmal történtek. Így: Desseffy Anna grófnő, 200 frt. Erdődy Ilona grófnő, Nemes Gabriella, Vay Mária, Wenkheim Mária grófnők, Pallavicini Irma ögrófnő, Festetich György gróf 50—50 forint, Andrássy Katalin grófnő 44 frt. 50 kr. Schey bárónő 59 frt. 50 kr. Széchenyi Karolina grófnő 31 frt. Apponyi Zsófia és Paula grófnők 26—26 frt. Apponyi Margit grófnő 25 forint Andreoliné szül. Batthányi grófnő 13 frt. 50 kr. N. N. 11 frt. Wickenburg Stefanie grófnő 7 frt. 50 kr. Pallavicini Gabriella grófnő 7 frt. báró Hoffman gróf Pallavicini Sándor és báró Hübner 6 frt. 50 kr. — 6 frt. 50 kr. N. N. 5 forint Festetich Pál gróf 4 frt. 50 kr. Komorzynska Laura urhölgy 2 frt. Goës grófnő 1 frt. 50 kr.

A hangverseny tiszta jövedelme 1106 frt. 64 kr.

Midőn tek. szerkesztő urat e sorok szives közlésére kérjük, maradtunk a

Bécsi akad. Magyar olvasó- és társaskör

bizottsága nevében.

Antony István
alelnök.

Ruprich Gusztáv
1. jegyző.

Tréfák és adomák.

Közli jegyzetei után: Gróf Csáky Alfonz.

S.— A debreczeni főiskolának nem rég egyik kiváló tanára, ki jelenleg a kolozsvári egyetemnél van nagy tudománya mellett is nem igen rendelkezett azzal a valamivel, a melynek szükséges voltát lord Chesterfieldtől és br Kniegge Adolftól kezdve a budapesti művelt társalgóig oly sokan bizonyították.

El lehet képzelni a nagyérdemű tanár ur ingerültségét, midőn egy szegénysorsu falusi ismerőse beállit hozzá az örvendetes hírrel hogy:

— Muzsafir hoztam.

— Hát aztán van esze a fiúnak, érdemes lesz taníttatni?

— Nem igen van biz ennek, egy kissé nagyon is nehézfejú.

— Akkor mért nem adja valami mesterségre?

— Éppen azért hoztam erre a „Könnyű mesterségre.“ Mást nem tudna megtanulni; itt talán lesz belőle valami.

El lehet képzelni tudósunk gerjedelmét. Hallgatóinak volt alkalmuk gyöngéd észrevételeket hallani nehéz fejú gyermekek nehéz fejú szüleiről.

Pihentetni kell. Egy patvarkodásairól híres asszonyosság panasza ment a város vén orvosához, hogy neki a nyelve fáj, mit használjon orvossággul?

— Pihentetni kell asszonyom, — felele a jó öreg ur.

A gondos háziasszony. Egy pesti sütőmesterné házában szőre-szálán elveszett a kis gyermek cipője. Összekeresték mind a szobákat apróra, de sehol sem találták. Végre fölmetszenek egy reggel sült kenyert az ebédnél és abban megtalálják a kis gyermek cipőt egészen.

— No hiszen mindig mondtam is én, hogy az én házamban nem szabad semminek elveszni! — kiált föl diadallal a gondos házinő.

A holdban nem lakhatnak emberek. Szőnyegre került egy társaságban azon kérdés: „Vajjon laknak-e a holdban emberek?“ Mire egy fiatal magát tudósna affectáló egyén fölugorva nagy tüzzel kiáltott:

— Ugyan kérem, hogy lakhatnának benne emberek? Hát hova lennének, mikor a hold elfogy?

Egy vagy több nyelv. Kérdeztek valakit, hogy lányát taníttatja-e több nyelvre is?

— Nem én, — válaszolá a kérdett, — egy nyelv egy nőnek untig elég.

A légmérő. — Nézd meg csak Lidi, — szól az urnő lányának, — nem esett e le a légmérő? — Az bejön és mondja — Nem, még mindig ott függ a szegen!..

Összeadás. — Ne nyisd ki kedves feleségem az ablakot, hisz csak 14 fok a meleg idebenn.

— No odakünn meg 6: tehát ha azt beeresztem 20 fok leend.

A köté. Hajós legény: Már félórája huzom ki felé ezt a kötelet és még sincs itt a vége.

Öreg matróz: Valami gazember bizonyosan levágta.

Mit mondott Dávid? Valami pusztán növekedett legényt fogadott az egyszeri pap mindenésének, ki nem igen tudta, hogy a templomban, semmi körül-

mény közt nem szabad az egyházi szónoklatba belebeszélni.

Ezt a szolgát a mézárszékbe küldte a pap reggel husért, de a mézáros azzal küldte vissza, hogy — a mig a régi kontót meg nem fizeti, addig — nem hitelez neki többet.

A legény aztán bemegy a templomba, a hol a pap éppen szónokolt és a mint a legény beért, épen e szavakat mondá a lelkész ur, nagy pathoszsza, a bibliát magyarázván:

— Nos mit mondott Dávid?

A legény azt vélvén, hogy a kérdés hozzá van intézve, mivel hogy a mézáros is Dávidnak hitták, rögtön reá felelé hangosan:

— Az biz azt mondta, hogy nem ad több hust, mig a régi kontót ki nem fizetjük.

Beállit a kabai szürös atyafi a debreczeni collégiumba, s együgyü kíváncsiságának teljes erejéből bámul mindenfelé.

Egy szemfüles „bagoly diák“ megszólítja:

— Kit keres jó ember?

— Mihály deákot.

— Sok Mihály van ám itt!

— A miénket keresem, a Kabára valót.

— Melyik iskolába jár?

— Azt kérem voltaképen egész bizonyossággal megmondani nem tudom, csak az hallatszik róla, hogy az elejétől fogva való tanuságokról most tészen bizonyosságot (!)

Azt akarta mondani, hogy érettségi vizsgára megy.

Kiadói üzenet.

Tucsny Irma urhölgynek helyben.

A beküldött számrejtvény értelmét kérem tudatni — mert anélkül nem közölhető.

Hegedüs János urnak Hodoson.

A hiányzó 50 krajczárt kérem „postautalvánnyal“ megküldeni.

Láday Kálmán urnak Budán a várban.

A „Déliab“ -ot megküldtem önnek; kapja? az urfiak egészségesek s erősen tanulnak — levél megy.

Gedeon Ludovika urhölgynek Kassán.

Küldeményét köszönettel vettük, legközelebb felhasználjuk.

Kunczl Klemmi és Kunczl Ilon urhölgyeknek

N. Bányán. Köszönjük sorrendben jönni fognak.

Berezky Gerő urnak Dávidon.

Az ön számára küldött lapok — tévedésből hibásan voltak czimezve, azért nem kapta — a hiba helyrehozattott; reményem, lapunk már kezei közt van; egyébiránt a tévesen czimzett eddigi számok is a n.-bajómi postán hevernek; sziveskedjék utána nézetni.

Berzeviczy Emil urnak.

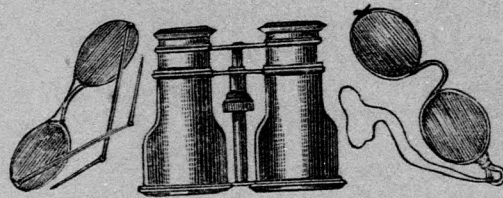
Köszönöm a megemlékezést — s lapom iránti érdeklődést — reményem meg vannak vele elégedve; üdvözlöm Gömörít.

Margulit Józefa urhölgynek Diances.

Mint látja, szivesen vettük.

— **Tiszteletteljesen kérjük t. helybeli és vidéki előfizetőinket, hogy a hátralevő előfizetési pénzt kiadó hivatalunknak (Varga utca, 2256. sz. a.) mielőbb beküldeni sziveskedjenek.**

Együttal megemlítjük, hogy azok, kik lapunkat jövőre is megtartani óhajtják — az előfizetést megújítani sziveskedjenek; miután ezentul csakis azoknak küldjük lapunkat, kik azt egyenesen megrendelik vagy az előfizetési pénzt beküldik.

Színházi látcsövek

a legfinomabb szintelenített 4—6—12 lencsével a legnagyobb választékban.

Szemüvegek

rövidlátók, távollátók, szembetegek és hályogtól műtét által megszabadítottak számára, valamint

Valódi hegyi kristály szemüvegek,

ugy minden a látszerész szakba vágó cikkek a legjobb minőségben s a legjutányosabb árak mellett kaphatók

FISCHER JAKAB

látyszerésznél Debreczenben, főpiacz 1713. sz.

Megrendelések és javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

TARTALOM: 1. A jó öreg Balogh Antal ur aranylakadalmára (költ.) Csalmajai. 2. A lapuváriak. (beszély) Csengey Gusztáv. 3. Mysterium és moralitás. Bayer Ferencz. 4. Szigligeti. 5. A Kamuti csárda (költ.) Sipos Soma. 6. Az én történetem. (beszély) Kenessey Gizella. 7. Aesthetikai levél egy nőhöz Moller Ede. 8. Karczok. 9. Giardinetto. (B. A.) 10. Kérelem. 11. Színház. (K.) 12. Victor Emánuel temetése. 13. Egy hét története. (W. G.) 14. Irodalmi és művészeti hírek. 15. Harcztéri galambposta. 16. Külföld. 17. Fővárosi hírek. 18. Vidéki hírek. 19. Helyi tárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Szerkesztőségünknel megrendelhető. Sakktalány. Számrejtvény. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Levél. Tréfák és adomák. Kiadói üzenet. Hirdetés.